

hvis Bestoder der er besiddet en Børg, og til denne henvendte nu Bønderne sig, efterat Loven af 24de Juni 1854 var udkommen, med Begjæring om at faae deres Steder tilkjøbs, og Børgen gif ganske villigt ind paa at spørge Justitsministeriet, om det nu var tilladt ifølge denne Lov at underhandle med Bønderne, men han fik det Svar fra Justitsministeriet, at, uagtet Loven af 24de Juni s. A., som tillader Salg af det til Lehn og Stamhuse m. m. hørende Bøndergods, ikke gjør nogen Undtagelse deraf med Hensyn til umyndige Bestodere, saa sandt Ministeriet det dog betænkeligt at give Tilladelse til at sælge, da vedkommende Majoratsbestoder var umyndig og saaledes ikke kunde have nogen gyldig Mening angaaende Tilraadeligheden af at sælge. Justitsministeriet meente derfor, at der maatte gjøres Indstilling for ethvert enkelt Sted, hvorom der kunde blive Tale, og dette ansaae Børgen for det Samme, som om hele Sagen var falden. Der har altsaa for et temmelig stort Godses Vedkommende hos begge Parter været Villie til at komme overens, og dog er det hele Forhold stillet i Bero, saa at der ikke kan gjøres Videre derved, idetmindste ikke saalange den nuværende Bestoder lever. Da nu Loven ikke, hvad Ministeriet jo ogsaa selv erkjender, gjør nogen Undtagelse for saadanne Tilfælde, saa forekommer det mig, at, naar der havde været Villie til at ordne denne Sag paa en god Maade, maatte man have opnaaet et andet Resultat. Jeg troer, at det Samme, som jeg har anført om 2 forskjellige offentlige Stiftelses Gods her i Sjælland, gjælder fuldkomment om Herlufsholms Gods. Bønderne der have gjentagne Gange skriftlig og mundtlig henvendt sig til Bestyreren deraf, men man har fortalt mig, at han nu endelig har givet det Svar, at han ikke vilde sælge Noget af Godsset, førend han blev tvungen dertil af Regjeringen. Men, naar det nu forholder sig saaledes med

disse frivillige Salg, og man derhos, hvad jeg ogsaa maa bede Thinget bemærke, i det af mig forelagte Lovudkast finder Bestemmelser, som give de Godssetere, der have solgt, al mulig Frihed, idet der nemlig bestemmes, at, naar en Godseier frivilligen har solgt en vis Deel i de sidste 10 Aar, forinden Loven udkom, saa skal den ikke komme til Anvendelse paa ham for successtve efter 10 Aar fra den Dato, den er udkommen, saa forekommer det mig, at dette i en overordentlig betydelig Grad maa svække den Indvending, der hentes fra, at der sælges saa meget Gods frivilligt.

Det Næste, hvorom der kan blive Spørgsmaal under 1ste Behandling af denne Sag, vil jo være, om det foreliggende Lovudkast i det Hele løser Opgaven paa en heldig Maade, og jeg skal dertil bemærke, at, uagtet denne Sag ofte har været til Forhandling paa Rigsdagen og gjentagne Gange har været drøftet i Udvalg, hvor, som jeg før nævnte, Mænd med de forskjellige Ansuelser om Sagen have havt Sæde, saa har dog hidtil Ingen opstillet nogen anden Maade at løse den paa, og det forekommer mig derfor, at man indtil Videre maa være berettiget til at antage, at den af mig foreslaaede Maade maa have Formodningen for sig at være den bedste. Finder imidlertid Noget, som puffer Loven fremmet, at der maa følges en anden Fremgangsmaade, saa forekommer det mig, at det Første, han i saa Henseende maatte gjøre, var at fremkomme med Forslag til en saadan, eller i alt Fald nævne de væsentligste Hovedpunkter, som den maatte indeholde, men, saalange et saadant Forslag i en meer eller mindre udarbejdet Form ikke foreligger, troer jeg, at jeg kan forfaane mig for at ytre mig nærmere angaaende den Maade, hvorpaa Sagen i det foreliggende Lovudkast er forsøgt ordnet. De enkelte Bestemmelser deri kan jeg jo ikke for Dieblicket komme ind paa, og jeg skal derfor ikke ytre mig videre.